

Летючка:

I варіант	II варіант
1. Мета оборони під час ведення бою механізованими підрозділами?	1. Види наступу за поглядами командування армій провідних держав світу?
2. Організаційна-штатна структура мпр на БТР М-113?	2. Організаційна-штатна структура мр на БМП-2?

ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ
Факультет підготовки офіцерів запасу
Кафедра загальновійськової підготовки

2

Тема 5.

Наступальний бій механізованих підрозділів

Заняття №1.
**Мотопіхотний батальйон армій
провідних держав світу в обороні**

Навчальні та виховні цілі:

- **Ознайомити Вас з погляди командування сухопутних військ армій провідних держав світу на використання мотопіхотного (танкового) батальйону в обороні.**

НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Погляди командування сухопутних військ армій провідних держав світу на використання мотопіхотного (танкового) батальйону в обороні.
2. Ведення оборони мотопіхотним (танковим) батальйоном.

Література:

1. Бойовий статут Сухопутних військ Збройних Сил України, частина III (взвод, відділення, екіпаж танка). - К.: КСВ ЗСУ. 2010.
2. Никитин Н. С. Подразделения в бою. - М.: Воениздат. 1985.
3. Навчально-бойовий склад підрозділів сучасних армій. - О .: ОІСВ. 2005.

ПЕРШЕ НАВЧАЛЬНЕ ПИТАННЯ

Погляди командування сухопутних військ армій провідних держав світу на використання мотопіхотного (танкового) батальйону в обороні.

Факультет підготовки офіцерів запасу

Кафедра загальновійськової підготовки

З погляду командування армій провідних держав світу підрозділи, які обороняються, повинні завдати противнику максимальних втрат, порушити його взаємодію, перешкодити згурпуванню сил і розгромити його шляхом активного маневру і вогню. Вважається, що для того, щоб витримати масивний натиск військ противника, в обороні необхідно досягти такого положення, при якому перевага наступаючого противника над підрозділами і частинами, що обороняються, не перевищувала б співвідношення 3:1 на користь наступаючих. (FM-100-5)

УМОВИ ПЕРЕХОДУ ДО ОБОРОНИ

Перехід до оборони може бути:
бути:

навмисним

або

вимушеним

завчасним

або

поспішним

До оборони війська можуть переходити в умовах:

безпосереднього зіткнення із противником і під його активним впливом

або поза зіткненням з противником

УМОВИ ПЕРЕХОДУ ДО ОБОРОНИ

Навмисний перехід до оборони може бути:

на початку війни коли противник перевершує або завчасно створюється розвинена система загороджень

у ході війни в умовах, коли вигідно спочатку завдати поразки військам противника із займаних позицій, а потім перейти в контрнаступ і розгромити його

Вимушений перехід до оборони може бути:

на початку війни в тому випадку, коли противник попереджає в розгортанні, переході в наступ й нанесенні ядерних ударів або при невдалому результаті зустрічного прикордонного бою. У цих умовах оборона буде організовуватися в ході бойових дій під ударами противника

у ході війни вимушений перехід до оборони здійснюється при перевазі противника в силах і засобах, несприятливім оперативнім положенні свого ударного угруповання або її різким ослабленні через більші втрати

УМОВИ ПЕРЕХОДУ ДО ОБОРОНИ

**в безпосередньому
зіткненні із противником**

**у ході наступу з метою
відбиття контрударів
(контратак) переважаючих сил
противника, закріплення
захоплених районів (рубежів),
забезпечення флангів і тилу
наступаючих угруповань, а
також при невдалому
результаті зустрічного бою
або бою**

**при відсутності
безпосереднього зіткнення
із противником**

**у ході війни, якщо необхідно
виграти час для підготовки
оборони головними силами
загальновійськових з'єднань і
об'єднань у глибині. У цьому
випадку від головних сил
військ, що обороняються, убік
противника звичайно
висилаються війська
прикриття й охорони**

ВИДАМИ ОБОРОННИХ ДІЙ Є:

ВЛАСНА ОБОРОНА

Це погоджені дії сил з метою розгромити наступаючого противника й перешкодити виконанню поставлених йому завдань.

Головне завдання військ в обороні полягає в тому, щоб позбавити противника можливості продовжувати бойові дії.

СТРИМУЮЧИ ДІЇ

Застосовується у тих випадках, коли необхідно зосередити або відвести свої війська, організувати оборону на більшу глибину, зробити перегрупування сил або завершити наступ на іншому напрямку. Головною метою є не розгром противника, а вповільнення темпів його наступу.

КРУГОВА ОБОРОНА

Передбачається в тому випадку, коли обійдені противником частини (підрозділи), що обороняються при відсутності суцільної лінії фронту повинні продовжувати бойові дії, вносячи свій внесок у загальну оборону.

ОБОРОНА ТИЛОВОГО РАЙОНУ

Організується із самого початку переходу військ до оборони й повинна забезпечувати захист від одиночних диверсій, тактичних повітряних десантів і повітряно - десантних військ, а також від частин і з'єднань, що прорвалися в тил угруповання, що обороняється.

ТАКІ ДІЇ, ЯК КОНТРУДАРИ (КОНТРАТАКИ), ДІЇ ЩО ТУРБУЮТЬ, ПРОХІД ЧЕРЕЗ БОЙОВІ ПОРЯДКИ, ВИХІД З БОЮ, ЗМІНА ВІЙСЬК АБО РАЙОНУ, ТАКОЖ СТАВЛЯТЬСЯ ДО ОБОРОННИХ.

Оборона загальновійськових підрозділів та частин в залежності від угруповання сил та засобів, що ведуть оборону, інженерного обладнання місцевості та способи ведення оборонного бою поділяється **на два основних види:**

МОБІЛЬНУ (РУХОМУ)

Представляє собою динамічний вид бойових дії, здійснення рішучого маневру в сполученні з вогнем.

Головний засіб її організації і ведення є - маневр з метою порушення бойових порядків військ противника, який наступає, а також знищення його основних сил.

Вона організовується при наявності високо рухомих частин, приємній для маневрів місцевості і в тому випадку коли є можливість вести оборону на значну глибину. В сучасних умовах війська найбільш часто будуть застосовувати мобільну оборону через те, що вона менш шаблона в шикуванні та найкращім чином дозволяє використовувати рухомість та ударну силу підрозділів і частин.

ПОЗИЦІЙНУ (ОБОРОНА РАЙОНУ)

може вестися в інтересах утримання важливих районів (ділянок місцевості) коли війська не мають достатньої рухомості на полі бою або місцевість затрудняє маневр. Вона створюється на максимальному використанні усіх вогневих засобів в з'єднанні з маневром і має значно меншу рухомість

Під час позиційної оборони, більша частина сил та засобів знаходиться в першому ешелоні для утримання вигідних в тактичному відношенні ділянок місцевості, а менша в резерві (другому ешелоні), який призначений для збільшення глибини оборони, контратак, з метою відновити втрачене положення або затримання противника, що вклинився в оборону.

Мобільна оборона

характеризується наявністю сильних резервів. У їхній склад виділяється велика (до двох третин) частина сил, переважно зі складу танкових і механізованих частин і підрозділів. При веденні такої оборони припускається вклинення наступаючого в оборону, із наступним його знищенням у "вогневих мішках" зосередженими ударами засобів поразки і контратаками резервів. Таким чином, основу мобільної оборони складає вогонь військ із ділянок місцевості, які обов'язково утримуються, вогонь і маневр військ.

Позиційна оборона (оборона району)

характеризується розгортанням основної частини угруповання безпосередньо у переднього краю, невеличкою глибиною, зосередженням усіх зусиль на забороні прориву наступаючого противника в глиб оборони. Основу оборони складає зосереджений вогонь військ із позицій які вони займають, починаючи з дальніх підступів до оборони.

Сильними сторонами мобільної оборони є:

- наявність сильних других ешелонів і масоване використання бронетанкових або цілком механізованих військ для контратак;
- розташування головних сил на значному видаленні від переднього краю, їхнє розосередження і маскування, то створює труднощі їхньої розвідки і поразки;
- різноманітні варіанти побудови бойового порядку;
- висока активність військ.

Слабкі сторони

- слабкий перший ешелон, що дозволяє наступаючому швидко прорвати оборону і розвивати настання в глибину;
- група, що контратакує, зосереджена в глибині оборони і є уразливим об'єктом особливо в період виходу і розгортання для контратаки;
- ведення мобільної оборони може бути успішним, якщо настання розвивається відповідно до задуму оборони. Порухення цього плану (знищення опорних пунктів на флангах вогневого мішка) може ускладнити обстановку, що виявиться неможливим проведення тих заходів, на які вона розрахована.

До сильних сторін позиційної оборони можна віднести:

- ❑ створення глибокої і кругової оборони;
- ❑ широке застосування мінно-вибухових і інших загороджень як перед переднім краєм так і в глибині оборони;
- ❑ великі щільності ПТ засобів.

Слабкі сторони позиційної оборони:

- ❑ головні сили що обороняється знаходяться в зоні спостереження і прицільної поразки ядерною зброєю і звичайними засобами;
- ❑ наявність великих проміжків між районами оборони дозволяє (при знищенні окремих опорних пунктів) створювати широкі проломи в бойових порядках військ і знищувати вузли оборони послідовно;
- ❑ осередковий характер оборони утрудняє маневр військ по фронті і убік флангів і створює умови для розгрому їх вроздріб.

Принципи ведення оборонних дій

Захоплення тактичної ініціативи на окремих ділянках, а потім і загальної ініціативи при переході від оборони до наступу

Нав'язування своєї волі противнику, швидке перенесення вогню, маневр і ураження засобів РЭБ

Узгодження дій всіх сил та засобів в ході бою.

Нанесення ударів на всю глибину бойових порядків противника, що дозволяє затримати його, а також створити умови для переходу в наступ

Постійна готовність до проведення контратаки з метою порушення його системи управління

Гучність планування і використання вразливих сторін противника

Оборона характеризується, як вимушений вид бойових дії, які передбачається підготовлювати і вести з метою зриву наступу противника, його дезорганізації, нанесенні йому максимально-можливих втрат, виграшу часу та економії сил і засобів, перехвату ініціативи і створення благопристойних умов для послідуочого переходу до наступу.

Грамотним шикуванням оборони та маневром підрозділи, що ведуть оборону, повинні зупинити наступ, примусити противника зосередитися в раніше накреслених районах та знищити його вогнем всіх засобів у поєднанні з рішучими контратаками.

Мотопіхотна бригада у обороні (варіант)

Загальновійськовий резерв
мпр-1; тр-1

1 омпр
1,2,3 БТГр

3БТГр
мпр-3; тр-1

Інженер. резерв

Хіміч. резерв

1БТГр
мпр-4; тр-1

2БТГр
мпр-4; тр-1

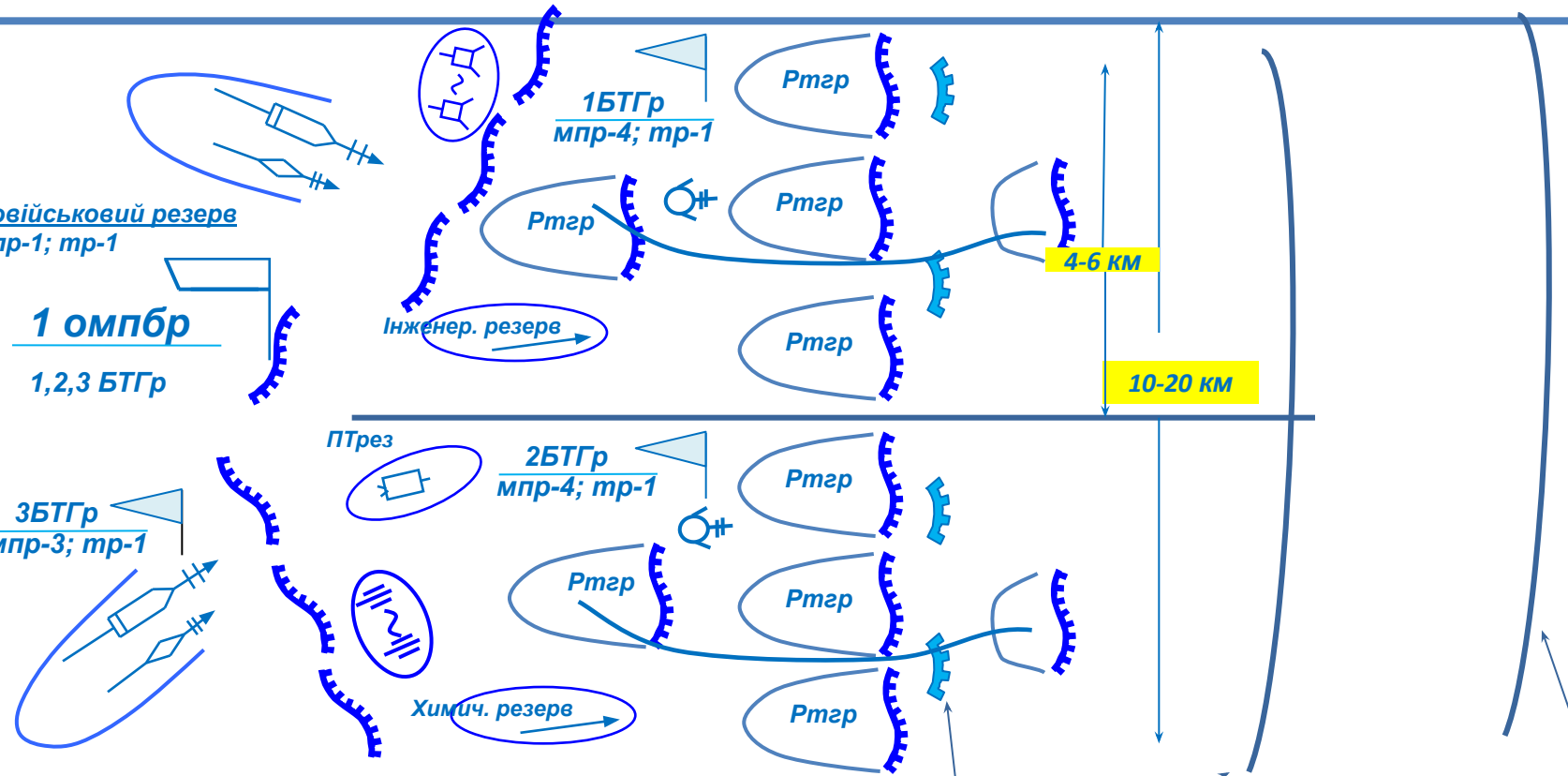
Безпосередня охорона
ДО1КМ

Рубіж досяжності гармат ПА
10-20КМ

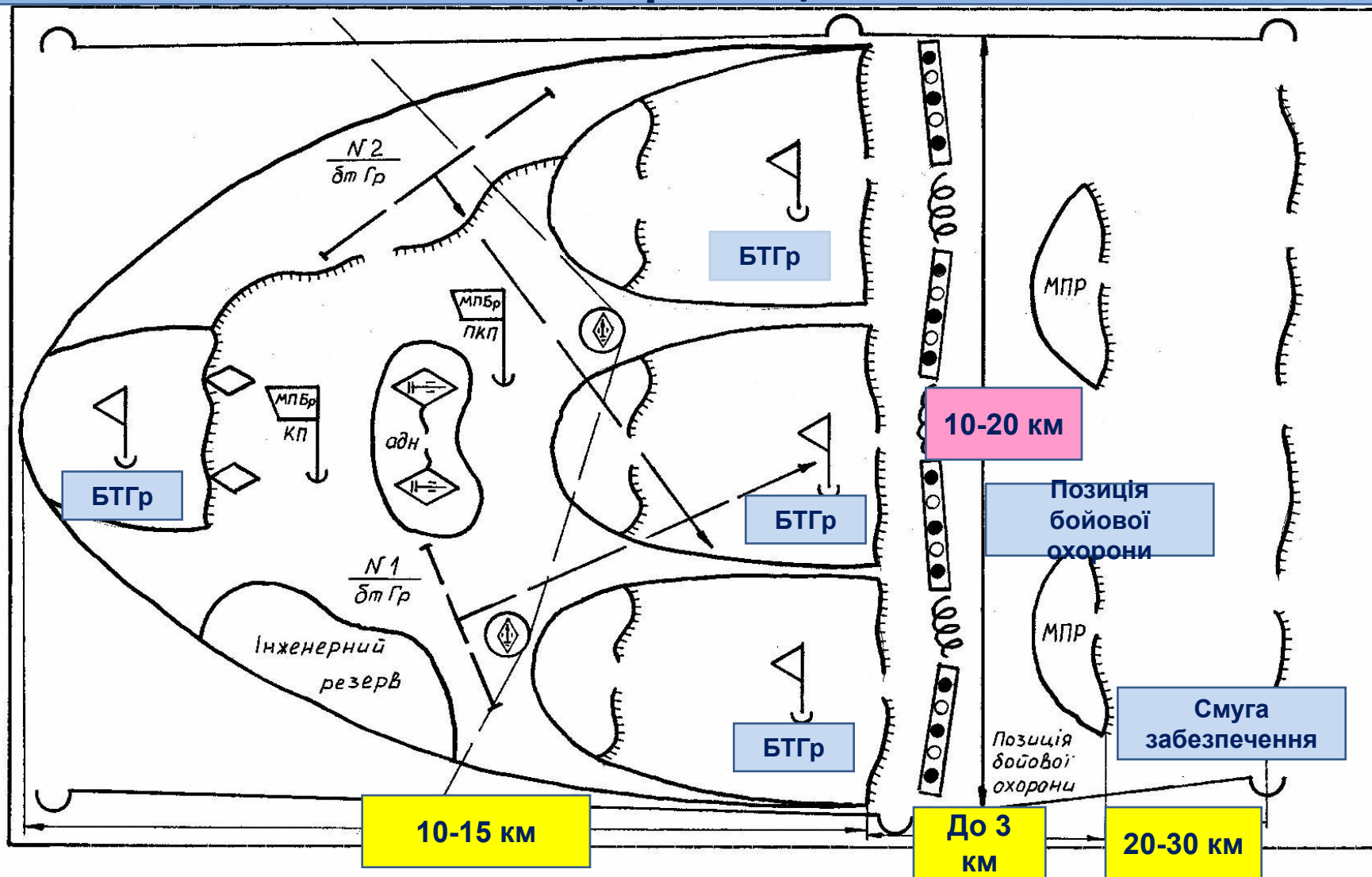
Рубіж досяжності РСЗВ
- типу ЛАРС-2-15км
- типу МЛРС-35км

Середні тактичні щільності (фронт-12км)

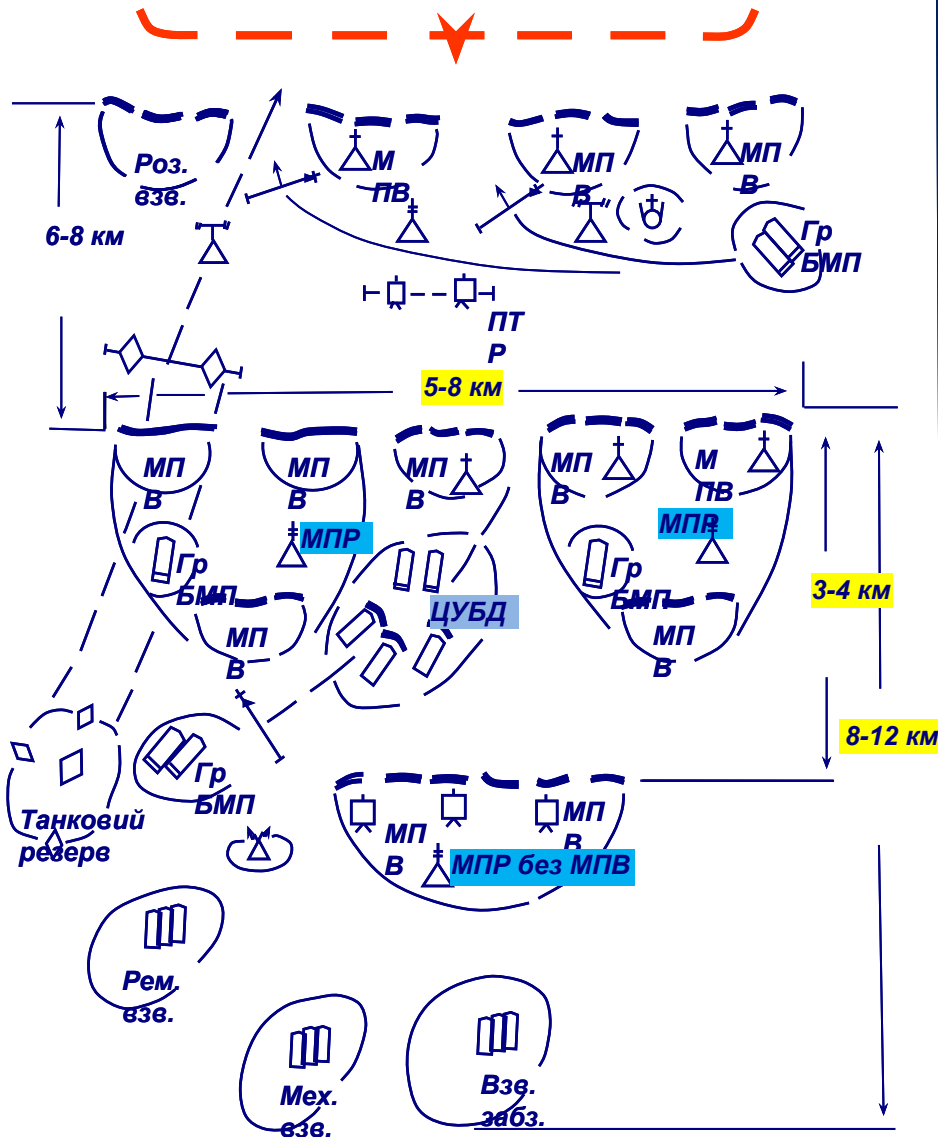
Найменування	Кількість	Щільність
МПР, ТР	16	1.3
БМ (в тч Танків)	212/53	17-18
Гармат, РСЗВ, мінометів	72	6
ПТ засобів	63	5-6
Бойових вертольотів	3	1 на 4км

МІСЦЕ МПБ В БОЙОВОМУ ПОРЯДКУ МПБР В ОБОРОНІ (варіант2)

МПБ В ОБОРОНІ

На період бою мотопіхотному (танковому) батальйону, батальйонній тактичній групі можуть призначатися район оборони, бойова позиція або опорний пункт:

- район оборони (по фронту 5 – 8 км, в глибину 8 – 12 км);
- бойова позиція (по фронту 5 – 8 км, в глибину до 5 км);
- опорний пункт (по фронту до 5 км, в глибину до 5 км);

При обороні на напрямку зосередження основних зусиль бригади і двох ешелонній побудові бойового порядку опорний пункт батальйонної тактичної групи може бути до 3 км по фронті і 2,5 у глибину.

В обороні мотопіхотна (танкова) рота може обороняти опорний пункт до 3 км по фронті і до 1,5 км в глибину.

На період бою в якості посилення батальйонним тактичним групам (мотопіхотному (танковому) батальйону) можуть надаватися:

- до роти танків
- польова артилерія;
- підрозділи ППО (взвод ЗСУ „ВУЛКАН” – чотири ЗСУ та секція ПЗКР „СТІНГЕР” – п’ять ПЗКР);
- інженерний взвод або взвод мобільності (чотири танкових мостукладача і до шести універсальних землерийних машин);
- відділення хімічної і біологічної розвідки.

Оборонні дії батальйону будуть забезпечуватися вертольотами вогневої підтримки, підтримуватися вогнем артилерії і

Батальйонні тактичні групи створюються рішенням командира бригади і в залежності від складу бувають трьох типів:

1

Мотопіхотна

Мпб (без мпр)

1-2 тр

2

Танкова

Тб (без тр)

1-2 мпр

3

Збалансована

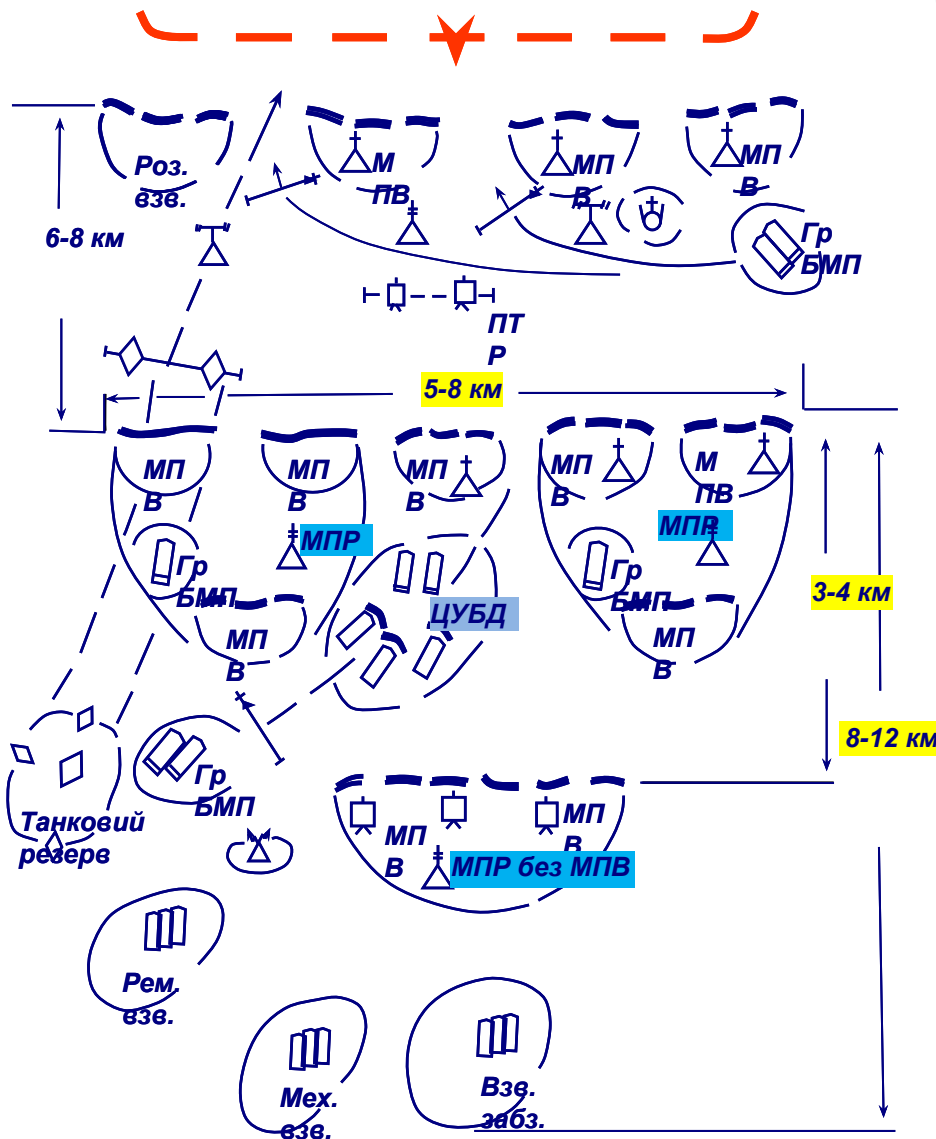
Тр - 2
Мпр - 2

Мпр - 2
Тр - 2

Можливості ПТ засобів МПБ ТБ по ураженню броньоб'єктів

	Коефіцієнт	батальйон	
		кількість	можливість
МОТОПІХОТНИЙ БАТАЛЬЙОН НА БМП М2 „БРЕДЛІ”			
ПУ ПТКР „Дракон”	2	36	72
ПУ ПТКР „ТОУ”	2.5	12	30
Підств. гранатомет М 203	0.1	41	4,1
БМП (БРМ) з ПТКР „ТОУ”	2.5	60	150
Всього:	---	149	256
МОТОПІХОТНИЙ БАТАЛЬЙОН НА БТР М-113			
ПУ ПТКР „Дракон”	2	40	80
ПУ ПТКР „ТОУ”	2.5	22	55
Підств. гранатомет М 203	0.1	63	6,3
Всього:	---	125	141
ТАНКОВИЙ БАТАЛЬЙОН НА М-1 „АБРАМС”			
БРМ з ПТКР „ТОУ”	2.5	6	15
Танк М-1 „АБРАМС”	2.5	58	135
Всього:	---	64	150

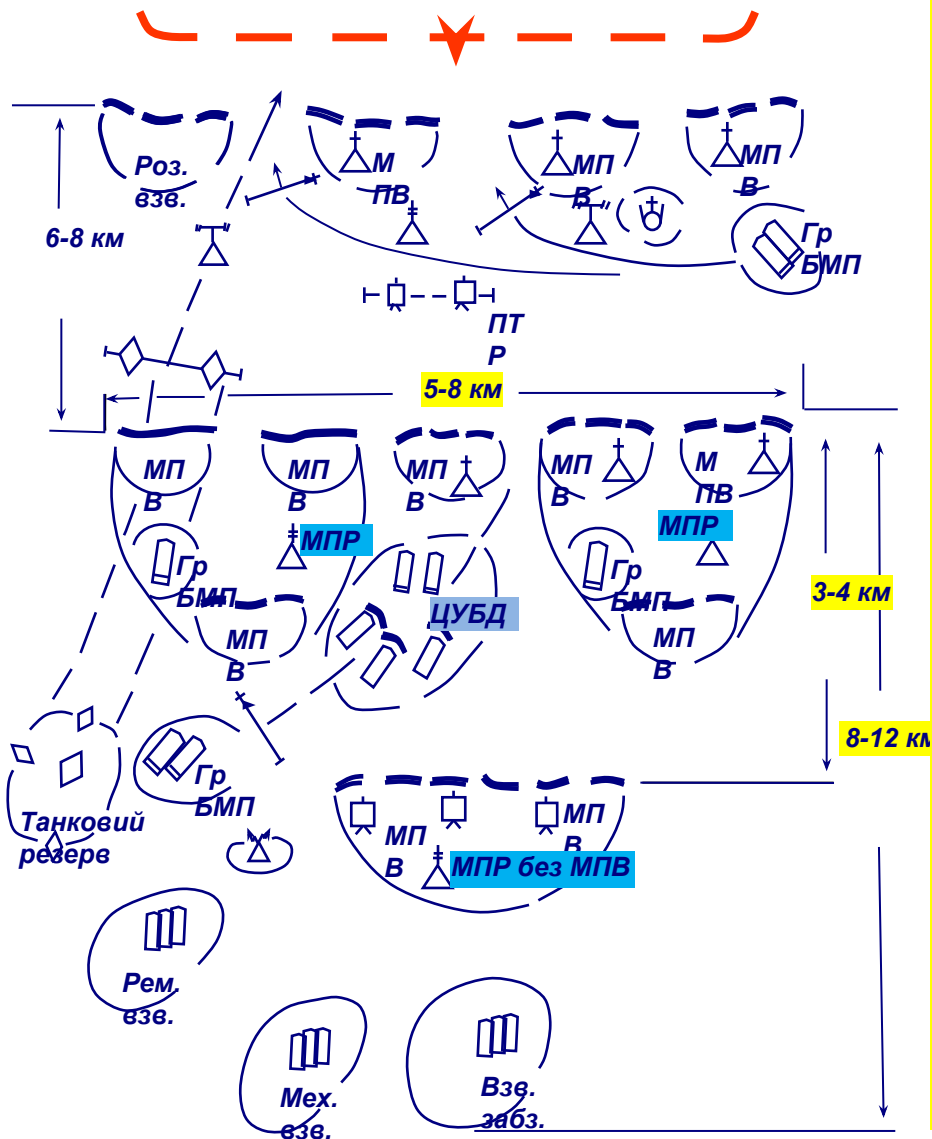
МПБ В ОБОРОНІ

Бойовий порядок мпб(тб) при обороні бойової позиції може шикуватися в один ешелон (по 3-4 мотопіхотні (танкові) роти) з виділенням резерву у складі до взводу.

В межах бойової позиції створюються опорні пункти ротних тактичних груп, мотопіхотних (танкових) рот, підготовлюються їх основні та запасні позиції. В якості бойової охорони може використовуватися розвідувальний взвод, який висилається на віддалення 2 - 4 км від переднього краю оборони.

МПБ В ОБОРОНІ

Бойовий порядок батальйону створюється в смузі оборони бригади на передньому краї або в глибині її оборони.

БТГр (МПБ (ТБ)) може займати опорний пункт під час оборони населеного пункту або важливої ключової ділянки місцевості.

Бойовий порядок батальйону може шикуватися в один або два ешелони з виділенням бойової охорони та резерву.

Бойова охорона може включати до мотопіхотної (танкової) роти.

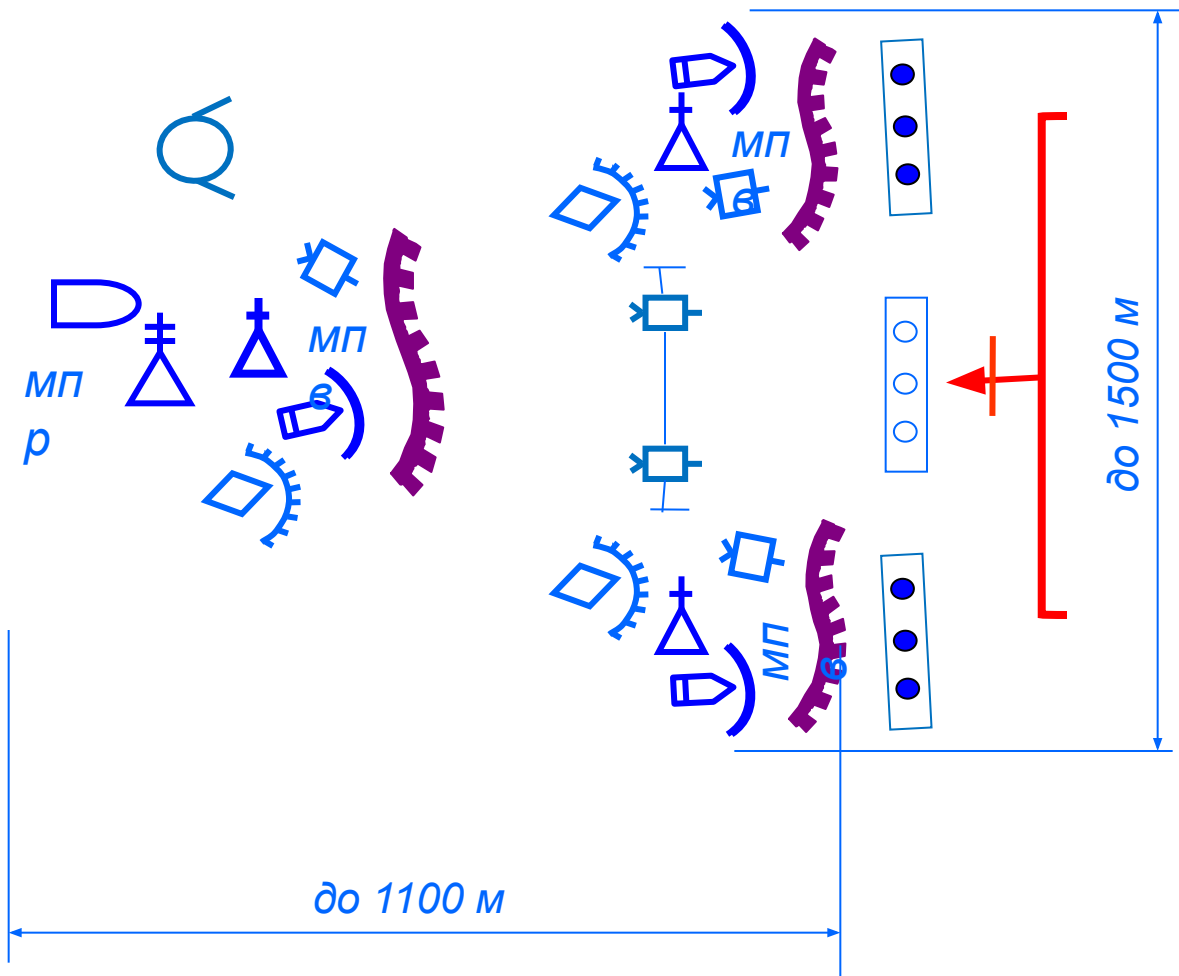
У склад загальновійськового резерву, як правило, виділяють один - два танкових взводи.

В складі першого ешелону батальйону входять до двох мотопіхотних (танкових) рот, а в другий ешелон - мотопіхотна (танкова) рота.

Підрозділи першого та другого ешелонів шикують ротні опорні пункти та виділяють БМП зі складу роти в окремі маневрені групи.

Завдання маневрених груп - проведення контратак по другим ешелонам батальйонів противника з метою відновлення положення на передньому краю та надання вогневої підтримки піхоті, яка обороняється.

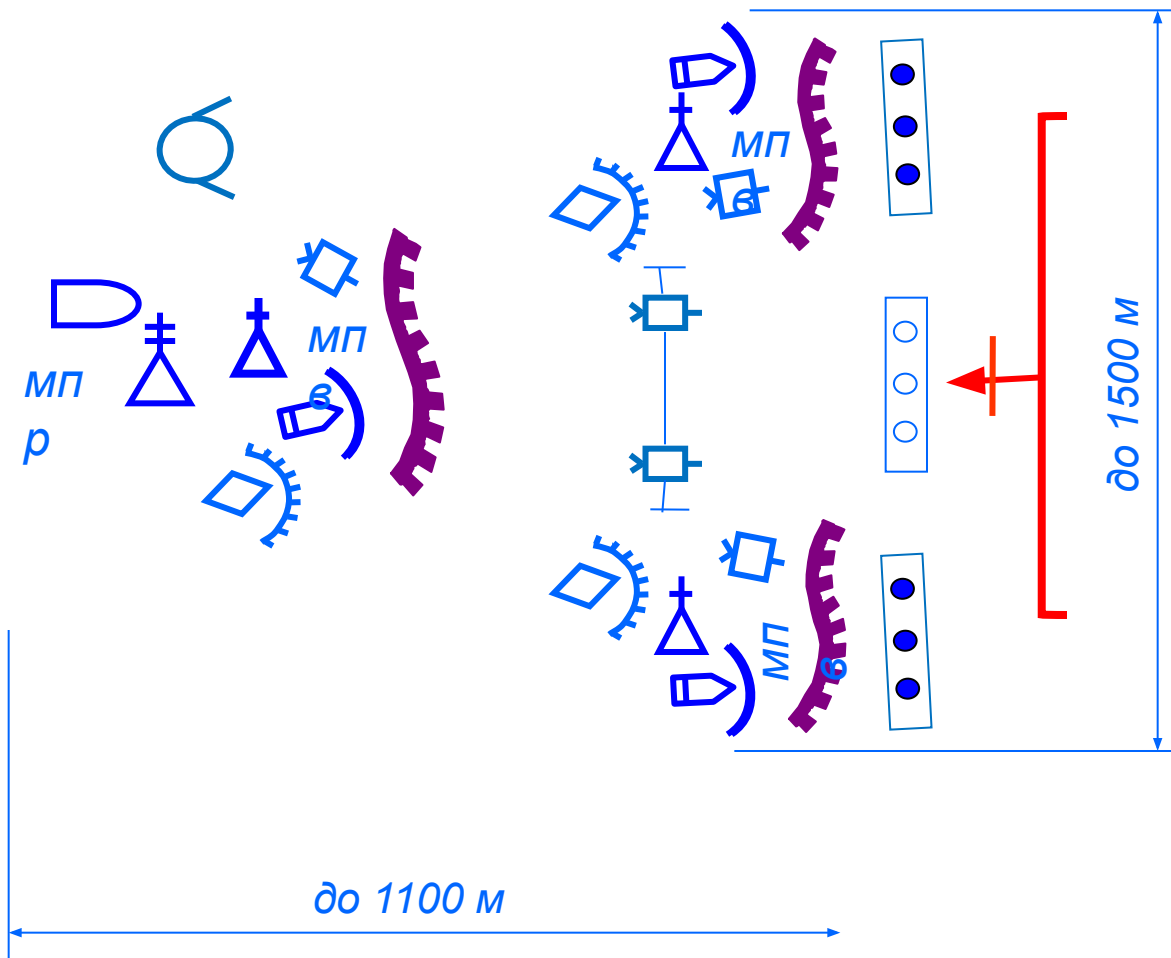
Бойовий порядок мотопіхотної роти під час ведення позиційної оборони

При веденні позиційної оборони в першому ешелоні мотопіхотної роти розгортається більша частина сил і засобів. В резерві знаходиться менша частина, яка призначена для збільшення глибини оборони, блокування та знищення противника, ліквідації можливостей його прориву, шляхом вогневого ураження та проведення контратак або посилення оборони районів, які знаходяться на найбільш небезпечних напрямках.

Бойовий порядок мотопіхотної роти під час ведення рухомої оборони

- При організації рухомої оборони більша частина сил і засобів знаходиться в складі в резерву (2 еш.). Резерв (2эш) в цьому випадку призначається для проведення контратак з рішучими цілями. Резерв (2 еш.) зазвичай розташовується розосереджено в глибині оборони з таким розрахунком, щоб не створювати вигідних цілей (об'єктів) для ураження їх вогневыми засобами наступаючого.

Мінні поля по своєму призначенню підрозділяються на:

- захисні;
- тактичні;
- забороняючи;
- осередкові;
- фальшиві.

По типу використання мін мінні поля можуть бути:

- протитанкові;
- протипіхотні;
- змішані (з співвідношенням протитанкових і протипіхотних мін 2:1 або 3:1).

По засобам встановлення мінні поля підрозділяються на динамічні і звичайні.

Динамічні мінні поля встановлюються системами дистанційного мінування, а звичайні – всіма іншими засобами та вручну.

Мінно-вибухові загородження плануються встановлювати на всю глибину зони бойового впливу дивізії (до 70 км).

Мини в мінному можу розташовуватися:

по «стандартній схемі»;

по «не стандартній схемі»;

без визначеної схеми.

Стандартна схема передбачає установку мінного поля состоящего з декількох (не менше трьох) рівнобіжних смуг, глибиною 10 кроків кожна і про інтервалами між смугами до 18 кроків. Кожна мінна смуга утвориться двома рядами мінних груп, розташованих у шаховому порядку з інтервалом у трьох кроку і по 3 кроки в сторони від осі мінної смуги.

Мінна група являє собою півколо, отмеренний від основ кой міни (протитанкова міна) радіусом у 2 кроки. У межах півкола установлюється від 1 до 5 мін (одна протитанкова і інші протипіхотні).

Глибина мінного поля, у залежності від його призначення, може коливатися в значних межах від 30 метрів до 100 м, а іноді і більш.

Звичайно глибина оборонного мінного поля складає 100 метрів, а щільність мінування - одна протитанкова і дві протипіхотні міни на один погонний метр миного поля.

На основі командного пункту в МПБ (ТБ) створюються:

- група командира;
- центр управління бойовими діями (ЦУБД).

Група командира призначається для безпосереднього управління бойовими діями передових підрозділів і включає:

- командира батальйону;
- офіцера по оперативним питанням;
- офіцера по вогневій підтримці;
- офіцера зв'язку з тактичною авіацією (передового авіа навідника);
- офіцера розвідки (по рішення командира).

В ході бою група командира знаходиться в бойових порядках рот або безпосередньо за ними з таким розрахунком, щоб командир міг особисто керувати бойовими діями мінімум двох рот, які діють в першому ешелоні на головному напрямку.

Центр управління бойовими діями (ЦУБД) призначається для керування підрозділами в бойовій обстановці і звичайно включає:

- розвідувальну секцію;
- оперативну секцію;
- групу вогневої підтримки;
- командира взводу ППО;
- командира інженерного взводу;
- необхідних радіо засобів із розрахунку взводу зв'язку;
- групи командира (якщо вона не діє самостійно).

ЦУБД складається з двох частин:

1. Безпосередньо управління бойовими діями:

- розвідувальна секція;
- оперативна секція;
- група вогневої підтримки,

2. Засобів забезпечення (до трьох радіостанцій взводу зв'язку, одна – дві машини взводу забезпечення).

Тиловий пункт управління призначається для організації тилового забезпечення її підрозділів в бойовій обстановці . Він розміщується на двох – трьох КШМ М 577 А1. ТПУ звичайно розгортається в тиловому районі батальйону на віддалені 2-4 км від ЦУБД.

Сили і засоби зв'язку батальйонної тактичної групи (мотопіхотного (танкового)батальйону) створюють дві основні радіомережі:

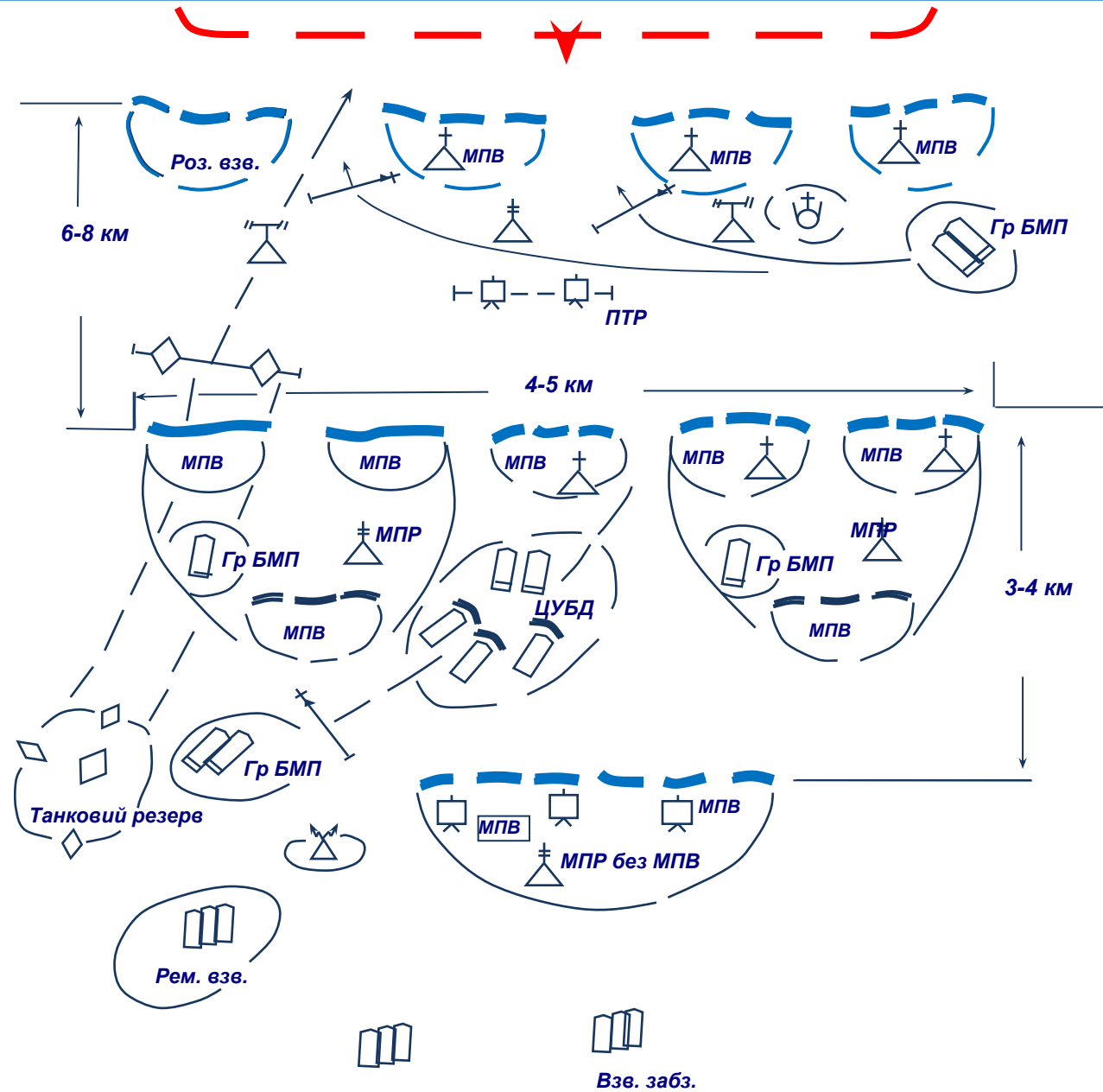
- командування (радіо засоби командирів підрозділів);
- адміністративну і матеріально – технічного забезпечення.

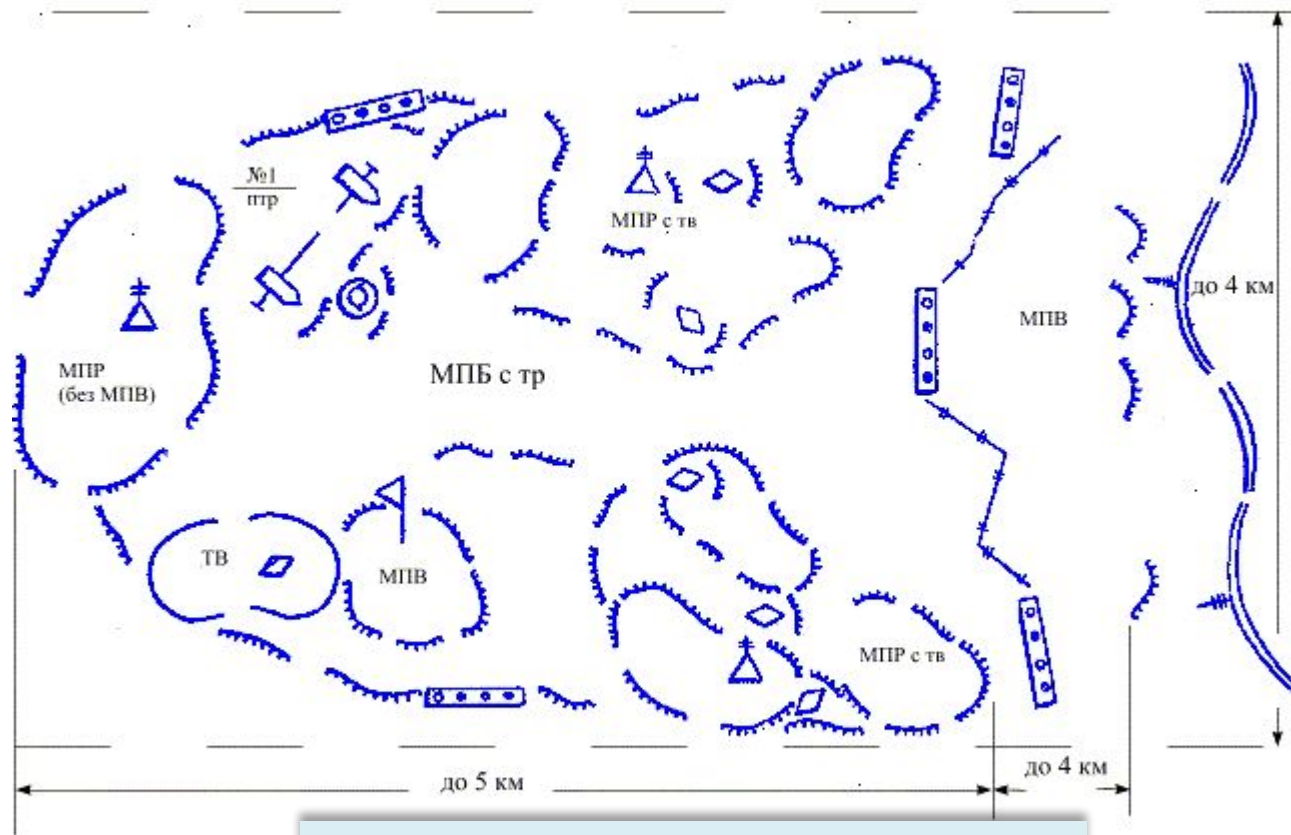
Спеціальні радіомережі (розвідки, артилерії, безпосередньої авіаційної підтримки, ППО, РЕБ та інженерного забезпечення) можуть створюватися при необхідності. Дротовий зв'язок організовується в обороні та при розміщенні на місці.

ДРУГЕ НАВЧАЛЬНЕ ПИТАННЯ

**Ведення оборони
мотопіхотним (танковим)
батальйоном**

МПВ В ОБОРОНІ

Оборона м п б

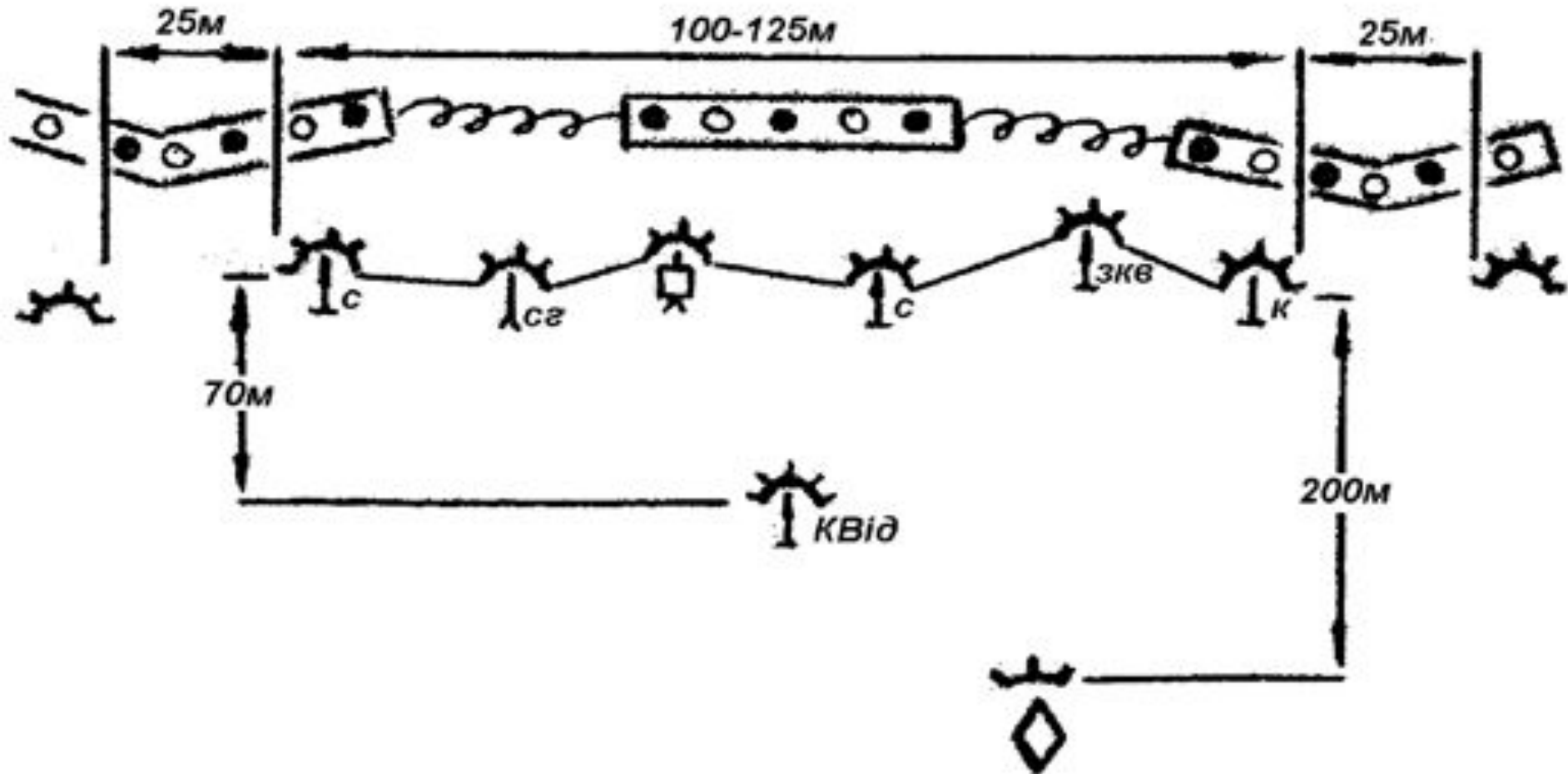

Район оборони МПБ на БМП МАРДЕР

Факультет підготовки офіцерів запасу
Кафедра загальновійськової підготовки
Мотопіхотне відділення в обороні

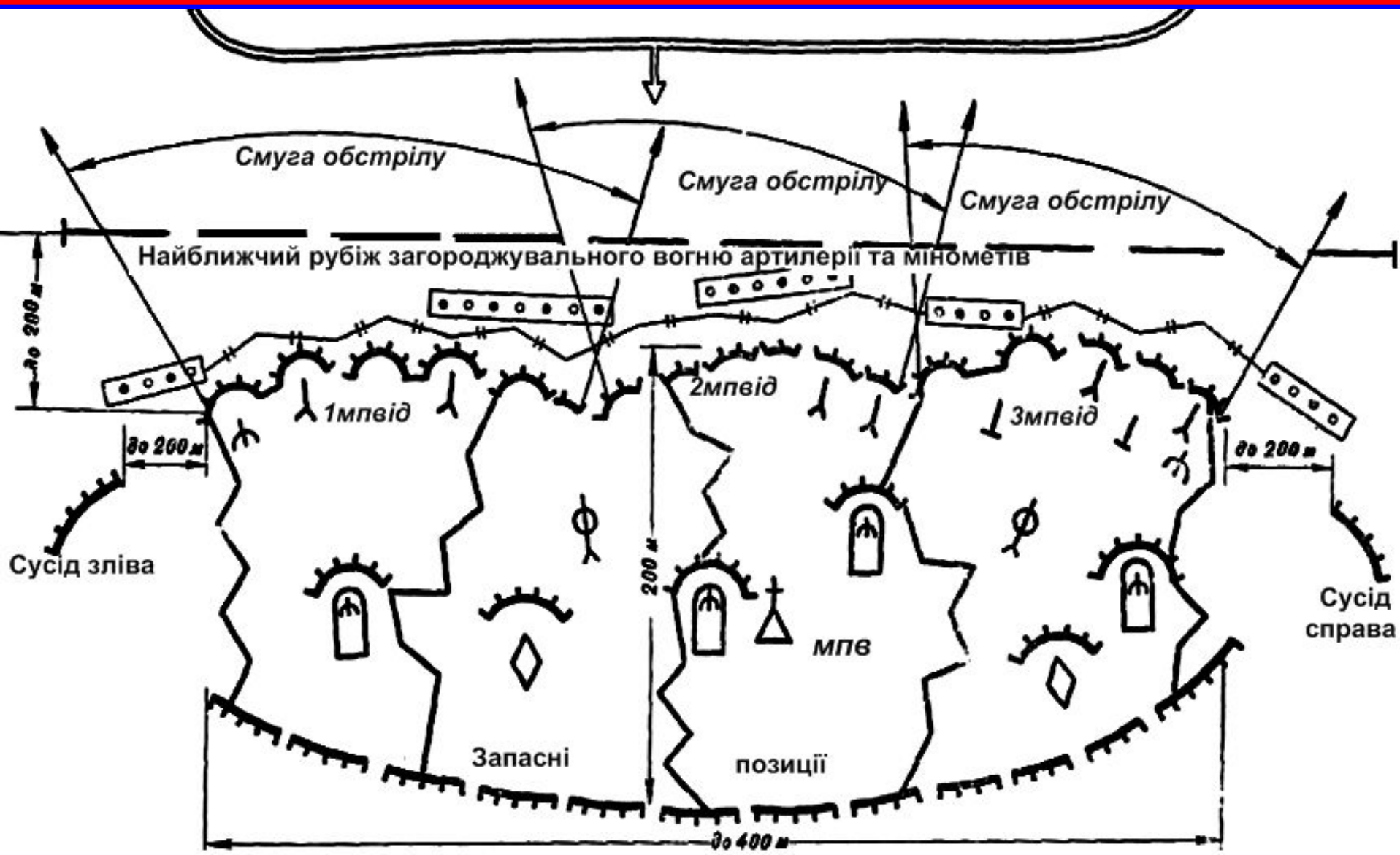

Факультет підготовки офіцерів запасу

Кафедра загальновійськової підготовки

Мотопіхотний взвод в обороні

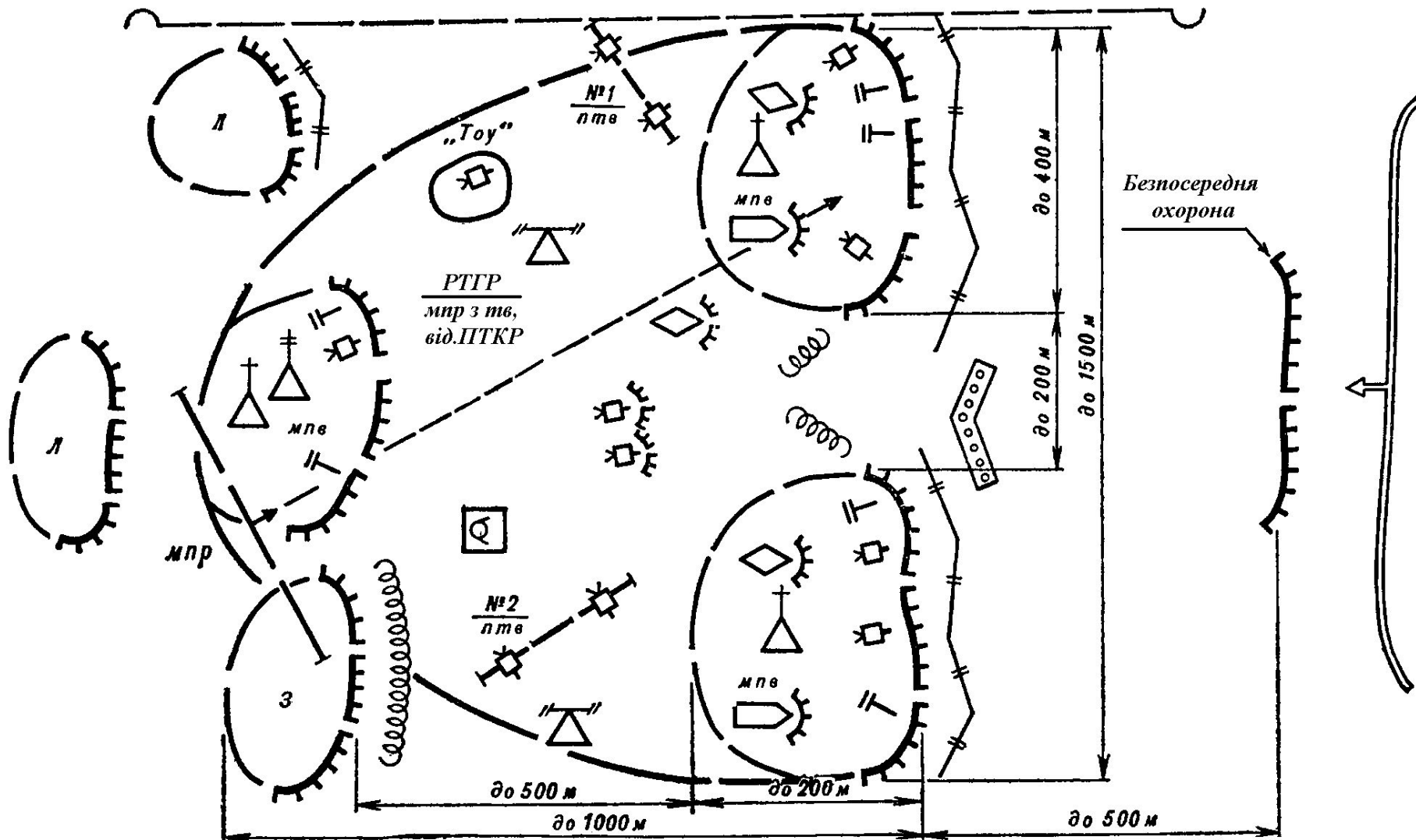

Факультет підготовки офіцерів запасу

Кафедра загальновійськової підготовки

Мотопіхотна рота в обороні

ЗАВДАННЯ

студентам на самостійну роботу.

Мотопіхотний (танковий) батальйон (рота) армій провідних держав світу в обороні

Навчальні питання	Час (хв.)	Завдання студентам
1. Бойовий порядок та бойове завдання мотопіхотного (танкового) батальйону в обороні	45	Записати: <ul style="list-style-type: none"> - порядок шикуння бойового порядку мотопіхотного (танкового) батальйону в обороні; - бойове завдання мотопіхотного (танкового) батальйону в обороні. Підрахувати: <ul style="list-style-type: none"> - вогневі можливості мотопіхотного (танкового) батальйону в обороні по знищенню живої сили противника; - вогневі можливості мотопіхотного (танкового) батальйону в обороні по знищенню броньованих об'єктів противника. <i>матеріал викладений на стор.149 – 150, 159 – 162, 181 - 190 підручника Никитина Н.С. “Подразделения иностранных армий”</i>

Література :

- Никитин Н.С. “Подразделения в бою.” М., Воениздат, 1985г., с.62-74.
- “Учебное пособие по организации, вооружению и тактике действий подразделений армии США”, кафедра тактики, 1989г.
- Организация, вооружение и тактика пехоты армии США (отделение, взвод, рота, батальон)”, М., Воениздат, 1976г., с. 259-280.
- Справочник “Вооружение и техника”, М., Воениздат, 1984р.

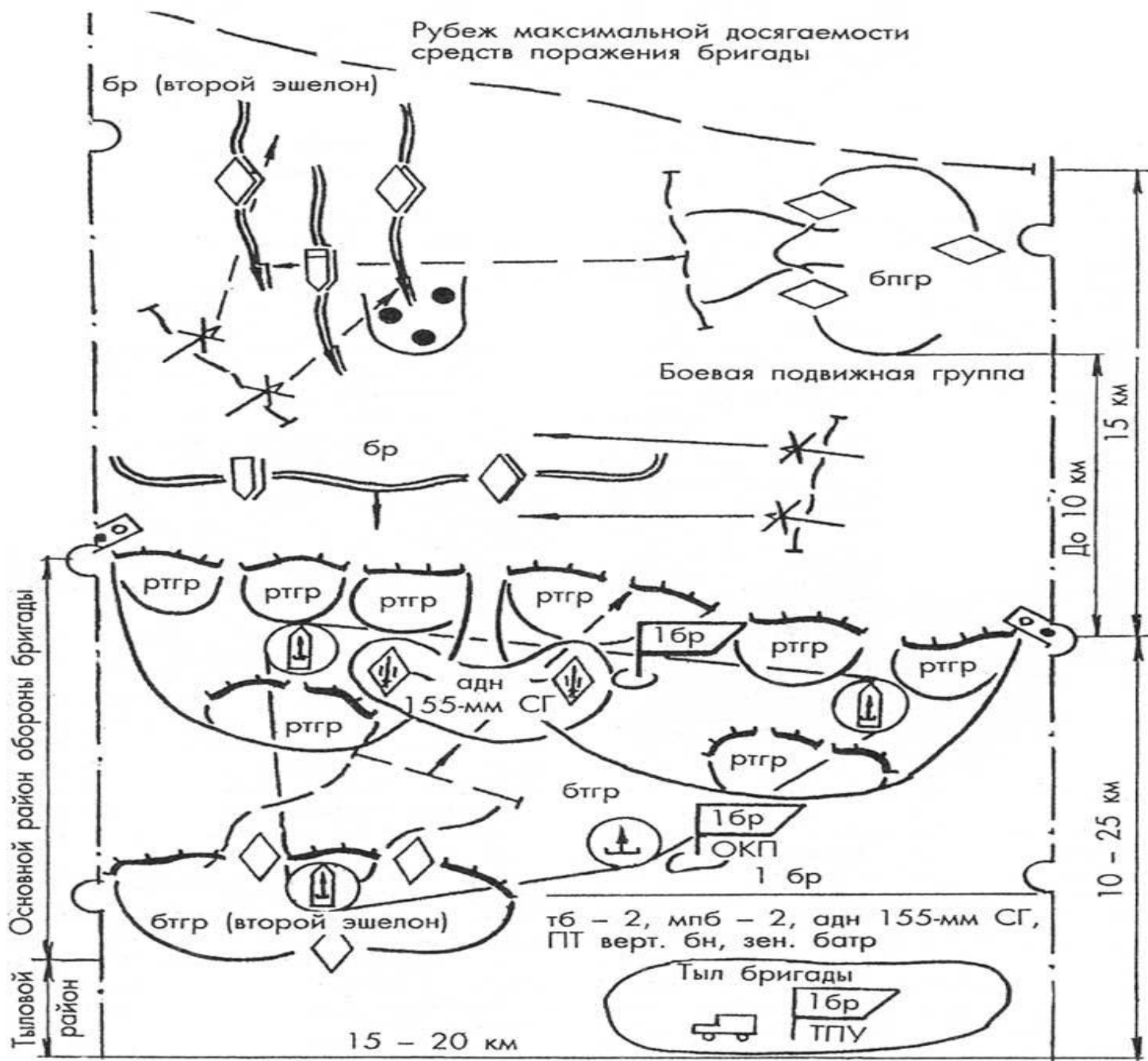

Рис. 3. Оборона бригады в назначенной полосе (вариант)

Бойовий порядок і завдання мотопіхотної бригади армії США в обороні

